

Benvinguts al municipi de Montgai. El poble se situa a la zona del **Baix Sió**, entre les sinuoses serres de Bellmunt-Almenara al sud i la de Montclar al nord.

Montgai prové etimològicament del llatí *monte Gaii*, que significa “muntanya de Caius”. Aquest municipi noguerenc comprèn també el poble de Butsènit d'Urgell. Sumant les dues poblacions hi ha al voltant de 800 habitants.

HISTÒRIA

Els jaciments que trobem a la zona (el de Sant Miquel, d'origen desconegut, i el del Tossal de les Forques, de l'edat del Bronze) han permès de conèixer la forma en què vivien els primers pobladors al Baix Sió.

Les primeres referències històriques de Montgai no apareixen fins a l'any 1050, quan el Comte de Barcelona rep el castell de Montgai. A partir d'aquest moment Montgai esdevé un poble colonitzador i és quan es construeix l'església de la **Nostra Senyora de l'Assumpció**, patrona del poble. La vila formarà part de la batllia reial de Camarasa, juntament amb Cubells.

Font: Jaume Guasch Polit

Sabies que el Rei Al-Muzzafar es va veure obligat a cedir els pobles de Cubells, Montgai i Camarasa al Comte de Barcelona per salvar un deute?

Al segle XVIII, un cop superada la Guerra de Successió, es rehabilità l'església de la Mare de Déu de l'Assumpció, es construí l'estilitzada segona fase del campanar d'estil neoclàssic i s'amplià el nucli de la població, fins aleshores limitat, com s'aprecia en el dibuix.

Reproducció del "Mapa y planos. Camarasa (s. XVI)".
Font: Anxí AGFCD Medinaceli

AL LLARG DEL SEGLE XX...

Testimonis de fets més actuals són els espais fortificats de les serres dels Tossals, on l'exèrcit republicà construí trinxeres i nius de metralladores, i des d'on dominaven el cap de pont de Balaguer del Front del Segre.

In l'últim quart de segle XX, Montgai fou reconegut a nivell internacional pel Motocròs. El circuit “el Cluet” va acollir nombrosos campionats a nivell estatal i mundial. Recentment, l'Ajuntament i l'associació d'amics del Motocròs l'han recuperat.

Font: Jordi Prats. Any 1980.

EL PAISATGE DEL SEU ENTORN

El municipi té dos espais ben diferenciats: el reg i el secà. A la zona de regadiu, situada a la vall del riu Sió, s'hi cultiva panís, alfals i fruiters. A la zona de secà, situada a la **serra de Bellmunt-Almenara**, s'hi cultiva cereal.

Aquesta serra és un dels espais més emblemàtics del municipi. Està inclosa al Pla d'Espais d'Interès Natural de Catalunya i catalogada com a ZEPA (zona d'especial protecció per a les aus), a causa de les aus amenaçades que hi nidifiquen, com ara el torlit, l'esperver cendrós, el sisó, entre d'altres. Mereix una visita el **mirador del Baix Sió** emplaçat en aquest espai.

CURIOSITATS

Segons la cultura popular, als habitants de Montgai se'ls coneix com els *rosteros*, ja que es dedicaven a rostar (escurar) les morques (solera de les tenalles on guardaven l'oli) per dur-les a la fàbrica de sabó que hi havia a la població. Aquest ofici era conegut amb el nom de **morcaire**. Per tal de recuperar la tècnica tradicional d'elaboració del sabó, des de l'any 2009, se celebra a Montgai la fira **Net, Fira del Sabó**.

Una altra fira, que se celebra a la localitat cap a la tardor i que té un gran ressò, és la de **Montgai Màgic, fira de màgia al carrer**, on mags de tot el món es troben per oferir moments d'il·lusió a un públic de totes les edats. El visitant pot gaudir de desenes d'espectacles, ubicats en escenaris distribuïts pel nucli urbà.

També cal destacar que s'hi celebra la **Matança del porc**. En aquesta festa s'elabora el tradicional *mandongo* a la vista de tothom.

LES FESTES

Matança del porc: un diumenge del mes de març.
Net, Fira del sabó de Montgai: últim diumenge del mes d'abril.
Festa Major de Montgai: primer diumenge de setembre. Té una durada de 3 dies.
Montgai Màgic, fira de Màgia al Carrer: primer dissabte d'octubre.

Matança del porc.
Font: Teresa Bolàderes. Any 2008.

Fira de la Màgia.
Font: Sandra Petit. Any 2009.

Net, Fira del Sabó.
Font: Sandra Petit. Any 2010.